

העותרים:

----- ואח'

ע"י ב"כ עו"ד רעות שאער ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

- נגד -

המשיבים:

1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
2. הפרקליט הצבאי הראשי
3. משטרת ישראל

ע"י ב"כ ממחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה, ירושלים

4. עומר עתידה ת"ז -----

5. עשהאל קורניץ ת"ז -----

תגובה להודעת משיבי המדינה ולתגובת המשיב 5 ובקשה למחיקה

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 9.7.2026 העותרים מגישים את התייחסותם להודעת העדכון מטעם משיבי המדינה מיום 25.6.2026 ולתגובה המקדמית מטעם המשיב 5 מיום 8.7.2026.

בנסיבות שנוצרו, ובשל האופן שבו התנהלו המשיבים ממועד האירוע ואילך, ניטלו מבית-משפט נכבד זה הכלים להורות, במסגרת הכלים הדיוניים שבידיו, על סעד צודק ואפקטיבי של השבת המצב לקדמותו. אלא שדווקא תוצאה זו מחייבת אמירה ברורה: העדר אפשרות ליתן סעד אפקטיבי במסגרת הליך זה אינה מנקה את הפגם, אינה מכשירה את המעשה וההתנהלות הרשלנית-במתכוון שבאה בעקבותיו, ואינה מוחקת את אי החוקיות החמורה שעמדה ביסודם. על כן, העותרים יבקשו מבית המשפט הנכבד למחוק את העתירה תוך שמירת טענותיהם של העותרים ותוך מתן ביטוי להיבטים אלה בהחלטתו – כמפורט בסיפא להודעה זו.

נעמוד על הדברים כסדרם:

1. העתירה שבכותרת הוגשה ביום 18.11.2025 לאחר שביום 10.10.2025 עדר הפרות של העותרים נלקח בכוח מהרפת בחצר ביתם, על ידי חיילים במדים בהוראת מפקדם, בעת שהעותרים אזוקים, מאוימים ומוכים. האירוע כולו תועד מגג הבית השכן. עדר הפרות (14 פרות, פר וכן עגלים), הועברו לבקשת המשיבים 4-5 לחוות הבקר של המשיב 5 במאחז בלתי חוקי שהוקם בשנת 2019.
2. תלונות שהוגשו ושורה של פניות למשיבים 1-2 מיד לאחר האירוע לא נענו. רק כחמישה חודשים לאחר האירוע, ביום 26.3.2026, מסרו משיבי המדינה את זהותם של הנהנים מן הגזל, המשיבים 4-5. מיד לאחר האירוע, העותרים התלוננו ודיווחו על גניבת הפרות על ידי חיילים, בפני המת"ק הישראלי האזורי, וכן הגישו תלונה בעניין האירוע למשטרה הפלסטינית (ראו פסקאות 14-15, נספח 4/ע לכתב העתירה). הפניות זכו להתעלמות. פניות נוספות למשיבים 1-2 מטעם באי כוחם של העותרים אף הן לא הובילו לקידום הטיפול במקרה.
3. בתגובתם המקדמית לעתירה מיום 28.12.2026 הודיעו המשיבים 1-2 כי בכוונתם לגלגל את האחריות לטיפול במקרה החמור והמתועד הלאה לפתחה של משטרת ישראל. **מלכתחילה, לא הובהר מקור הסמכות והביסוס החוקי להעברת החקירה בעניין עבירה שביצעו חיילים לידי המשטרה.** העותרים שבו וטענו כי היה על

הצבא לברר את העבירה במסגרת חקירת מצ"ח בגין עבירת ביזה, בהתאם לדין הצבאי ולנהלים הצבאיים בדבר טיפול בעבירות גניבה וביזה בידי חיילים, החלים בנסיבות אלה, אך ללא הועיל.

4. בהמשך לשיהוי המכוון שאפיין את התנהלות משיבי המדינה לכתחילה, **תיק חקירה משטרי לא נפתח, אף לא באופן טכני עד ליום 17.3.2026**, כחמישה חודשים לאחר האירוע. העותרים עצמם הוזמנו לראשונה למסור עדות בתחנת משטרת הבקעה, ביום 29.4.2026. לאחר מסירת העדות נשלחו לתחנה החוקרת ראיות שונות לבעלות העותרים בעדר, ובכלל זה הפנייה לצילומי אוויר של הרפת הקיימת לצד בית העותרים משנת 2012 ואילך, אישור משרד החקלאות הפלסטיני והמועצה על קיום הרפת ומסמכים נוספים. עובדת המצאתן של ראיות אלה נפקדה, משום מה, מהודעת העדכון מטעם משיבי המדינה.

5. בתגובה המקדמית לעתירה מיום 29.12.2026 ובדיון שהתקיים בפני כב' ההרכב ביום 23.3.2026 הודו המשיבים כי תפיסת רכושם של העותרים והעברתו לידי ישראלים שיצרו קשר בלתי אמצעי עם הצבא היא מעשה גזל חריג בחומרתו, שבוצע שלא כדין ובחוסר סמכות מובהק תוך גרימת עוול קשה לעותרים. אך מילים לחוד ומעשים לחוד: המשיבים לא מצאו לנקוט בצעדים פליליים (או אחרים, למיטב הידיעה) נגד המפקדים והחיילים האחראיים למעשה. **האירוע כולו לא נחקר ולא טופל כמתחייב על ידי מצ"ח, לא במישור הפלילי, וגם לא במישור המשמעותי או הפיקודי.** כדי להוסיף חטא על פשע, החלטה מנומקת על סגירת תלונות העותרים למצ"ח בגין האירוע מעולם לא נמסרה לידיהם. חרף הערות בית המשפט בדיון שהתקיים בפני כב' ההרכב ביום 26.3.2026, **והחלטה לפיה על משיבי המדינה לשקול מתן פיצוי הולם, משיבי המדינה סירבו לפצות את העותרים על העוול והנזק שנגרם להם שלא כדין בכל דרך שהיא.**

התייחסות להודעת המשיבים ולתגובה המקדמית

6. **בתגובת משיבי המדינה נמסר, כי תיק החקירה המשטרי בעניין האירוע מושא העתירה נסגר בשל חוסר יכולת להכריע ב"שאלת הבעלות" בפרות.** אלא ששאלה זו לא קדמה למעשה הגזל, היא נולדה ממנו. אלמלא הגיעו חיילים לבית העותרים, אלמלא אזקו אותם, שללו מהם את האפשרות להציג את טענותיהם ומסמכיהם בזמן אמת, הוציאו את רכושם מחזקתם ומסרו אותו לידי אזרחים ישראלים ואלמלא לאחר מכן משכו המשיבים זמן ולא פתחו בהליך חקירה של ממש אלא בחלוף חודשים רבים – לא הייתה באה לעולם אותה "שאלת בעלות" מלאכותית שעליה מבקשים המשיבים להישען כעת.

7. העותרים עמדו על המסגרת המשפטית הרלוונטית, החלה על ענייננו בכל הנוגע להגנת הרכוש והחזקה. אין מחלוקת כי נטל הראייה אינו על העותרים להוכיח כי הרכוש שנגזל מהם בכוח שייך להם (ראו הודעת העותרים מיום 3.5.2025). נקודת המוצא שאין לטשטש: בבוקר יום 10.10.2025 היו הפרות בחזקת העותרים, בחצר ביתם. משם הוא נלקח ללא כל ראייה לכך שהפרות אינן שייכות לעותרים כדין, וללא כל ראייה לכך שהגיע לידי העותרים שלא כדין. **אדם שרכוש מצוי בחזקתו אינו אמור להוכיח מבראשית את בעלותו רק משום שאחר, בעל נגישות טובה יותר לגורמי הצבא, מצביע על הרכוש וטוען כי הוא שלו.** מי שטוען כי רכוש נגנב ממנו נדרש לפנות לרשויות או לבית-המשפט, להציג ראיות, ולאפשר הליך חוקי ומסודר. בענייננו נעשה ההפך: הטוענים לבעלות קיבלו תחילה את הרכוש לידיהם, באמצעות כוח-הזרוע הצבאי ובלא סמכות, ורק לאחר מכן נדרשו העותרים להיאבק על עצם ההכרה בכך שנעשה להם עוול.

8. למותר לציין, גם כיום, המדינה אינה מצביעה על איזו ראיה שהייתה בידי החיילים בזמן אמת ואשר נתנה להם סיבה לחשוב שהפרות בחצר העותרים שייכות למשיב 5, לא כל שכן: על סמכות, שאין חולק שלא היתה להם, להוציאן מחזקת העותרים. המשיב 5 מצדו מבקש להיבנות מטענות לזיהוי ולעבר קנייני, אך זאת לאחר שהרכוש כבר הועבר לידי בכוח הזרוע השלטונית, ולא לאחר בירור חוקי מוקדם. בכך מתמצה העיוות: הראיה לא קדמה לנטילה; הנטילה קדמה לראיה.

9. בנסיבות אלה, סגירת תיק החקירה מחוסר ראיות והותרת המצב על כנו – אינה נחזית אפילו לתוצאה חוקית או צודקת, בדומה להתנהלות משיבי המדינה לאורך כל הדרך.
10. לאחר חודשים רבים של שיהוי, לאחר שהרכוש נמסר ללא בסיס חוקי וללא זכות, ולאחר שלפי הטענה, חלק ניכר מבעלי החיים נמכרו או מתו, המשטרה לא הצליחה להכריע בשאלה העובדתית. אין בכך כדי לשנות את העובדה הבסיסית: הוצאת הרכוש מחזקת העותרים נעשתה שלא כדין, ותוצאותיה הושארו על כן במחדל בלתי חוקי שכלל "תרגיל" מחוסר: הצגת הביזה ותוצאותיה כסכסוך אזרחי רגיל.
11. תגובת המשיב 5 מחדדת עוד יותר את חומרת הדברים. רק על מנת לשפוך מעט אור על מופרכות החלטת המשטרה והעדר כל ביסוס לה, גם בפן העובדתי – נתייחס בקצרה לתגובתו של המשיב 5, המערפלת את המצב העובדתי מבלי להציג גרסה עובדתית שלמה.
12. **כזכור, מחצר העותרים נלקחו 14 פרות, פר וכן עגלים.** תיעוד האירוע המצולם מוכיח זאת. משיבי המדינה טענו כי אלה העוברים לידי המשיב 5. לעומת זאת, המשיב 5 טוען בתגובתו המקדמית כי **קיבל לידי עשרה עגלים בלבד** בעקבות אירוע הביזה; כי שישה מהם נמכרו בהמשך; כי שניים נוספים מתו; וכי כיום נותרו בידי שניים בלבד. במילים אחרות: בעוד העותרים פונים לרשויות, מגישים עתירה ומבקשים את השבת רכושם, הרכוש שהוצא מחזקתם שלא כדין חלקו כמו התפוגג, וחלקו – נטען שנמכר לצדדים שלישיים או מת. כך בדיוק נראה "ניצחון" של מי שנהנה משיתוף פעולה עם הרשויות, ממחדלי חקירה ומגרירת הרגליים המכוונת על ידם בבירור העובדות. המעשה הושלם.
13. המשיב 5 אינו מציג כל גרסה עובדתית שהיא לשאלה המתבקשת מתי ואיך נגנבו הפרות ממנו לטענתו, מי היו הגנבים, האם דיווח על כך, או הגיש תלונה למשטרה בגין כך בזמן אמת, כיצד "גילה" כי הפרות הגיעו דווקא לידיהם של העותרים ומדוע לא פנה למשטרה כאשר גילה זאת. **כל טענתו היא כי הוא מזהה את הפרות כשלו. לשיטתו (ולשיטת המשטרה) די בכך.**
14. הראיות היחידות שמציג המשיב 5 כתימוכין לטענותיו, הן תמונות (שלא ניתן לדעת היכן ומתי צולמו, ובניגוד לנטען בתגובת משיבי המדינה התמונות עצמן **אינן מתוארכות**) ואישור על העברת 13 עגלות, שנרשמו כולן כילידות אותו תאריך(!), ושנמכרו לצד ג שבועיים לאחר האירוע, יחד עם שבעה עגלים נוספים, שפרטיהם לא נמסרו, תמורת קרוב למאה אלף ₪ (ראו הנספחים לתגובה המקדמית מטעם המשיב 5).
15. בדיון שהתקיים בפני בית המשפט הנכבד ביום 26.3.2026 טען ב"כ משיבי המדינה כי החיילים שהגיעו לבית העותרים סברו שהפרות גנובות משום שראו במקום מספרי סימון מן הסוג שחואים ישראלים מחברים לאוזני בקר. ואמנם, הדין החל על מגדל בקר ישראלי מחייב סימון ורישום של כל ראש בקר המוחזק על ידו, וכן רישום מסודר של מתן חיסונים וטיפולים נוספים (כך על פי תקנות מחלות בעלי חיים (רישום סימון והובלה של בקר) תשל"ו-1976). הנה כי כן, אילו היו הפרות שייכות למשיב 5, ורשומות ומסומנות כדין, היו בידי המשיבים הראיות הטובות ביותר להוכיח את בעלותו בהן – ואי-הצגת ראיות אלו אומר דרשני.
16. על אף כל האמור, בחרה המשטרה לקבוע כי על הפרות (ותמורת מכירתן, ככל שנמכר) להיות בידי המשיב 5, כביכול מחוסר ראיות. זו אינה התוצאה שהדין דורש במקרה של רכוש שהוצא מידי המחזיק בו שלא כדין.
17. אם כן, הרכוש שבמחלוקת נגנב או נבזז מידי העותרים על ידי חיילים בשעה שהיו חסרי הגנה. הוא לא נתפס במסגרת צו שיפוטי; לא הוצא בהתאם להליך מוסדר; לא הועבר לידי נאמן או גורם מוסמך עד לבירור; ולא נשמר באופן שיאפשר השבה או בירור אפקטיבי. הוא נלקח על ידי חיילים חמושים ונמסר לידי אזרחים ישראלים שטענו לבעלות בו. בכך התהפכו סדרי הדין והצדק על ראשם.
18. די בחומרת האירוע מושא העתירה כשלעצמה כדי להצדיק גינויים החמור והנחייה חד משמעית ביחס למקרים עתידיים, שנקווה כי לא יתרחשו. אך העותרים יבקשו להדגיש פעם נוספת – כי אין המדובר במקרה

יחיד אלא בשיטת פעולה וניצול לרעה של יחסי כוח מוטים והכרות אישית בין חיילים למתנחלים, המתקיימת בגזרות השונות.

19. **גניבת בקר וצאן על ידי מתנחלים בסיוע הצבא ולחלופין שימוש בטענות שווא לגניבתם כדי לתרץ ולהצדיק אלימות, פלישות פרועות ופגיעה ברכוש היא תופעה מסוכנת המצויה במגמת עלייה מדאיגה** (עינב חלבי, פרצו, גנבו עשרות כבשים וריססו בגז: מתנחלים תקפו בית משפחה סמוך לחברון, Ynet, 27.3.2026; מתן גולן וג'קי חורי, עדויות: מתנחלים רעולי פנים פלשו לקהילה בצפון הבקעה, תקפו את התושבים וגנבו כבשים, הארץ, 13.3.2026; מיכל רותם, "יחד הם נכנסו לבתים, יחד רדפו אחרי הרועים: כך פועלים המתנחלים והצבא לגרש פלסטינים", שיחה מקומית, 20.5.2025; יואב זיתון ועינב חלבי, גניבת הצאן וההתפרעויות: התנהלות הכוח נחקרת בעקבות תיעוד חדש, Ynet, 31.1.2026; ג'קי חורי ומתן גולן, פלסטינים שהותקפו בחווארה: בזמן שחיילים עיכבו אותנו, מתנחלים גנבו לנו צאן, הארץ, 7.6.2026; עמירה הס, ישראלים חמושים בגדה לא מסתפקים בגירוש רועי צאן, וגונבים את הכבשים שלהם, הארץ, 21.4.2024).

20. למעלה מן הצורך נזכיר: בידי הצבא והמשטרה כלים חוקיים להתמודד עם טענות לגניבה, לתפוס רכוש ולברר את הבעלות ברכוש הנטען כגנוב **כנגד ראיות לכך שהמחזיקים בו אינם הבעלים**. אלה הם הכלים היחידים שבהם ניתן ומותר לעשות שימוש, ענייני נקי משיקולים זרים ומפלים, במקרים בהם אדם טוען לבעלות ברכוש המוחזק בידי אחר, ללא יוצא מן הכלל.

סוף דבר

21. העותרים אינם מתעלמים ממגבלות ההליך הנוכחי. הם מבינים כי בשלב זה, האפשרות לקבל בעתירה זו סעד אופרטיבי של השבה נעשתה מצומצמת ביותר, וזאת במיוחד נוכח הטענות לפיהן חלק מהפרות לא הגיעו לידי המשיב 5 וחלקן כבר לא מצויות בידיו. עם זאת, העובדה שכיום כבר לא ניתן להשיב את המצב לקדמותו, כפי שהתריעו העותרים לאורך כל הדרך, אינה פוטרת את המשיבים מאחריותם ואסור שתתפרש כחותמת כשרות למעשים, לאחראים להם ולנהנים מן העוול הבלתי חוקי. היא מהווה הוכחה ליכולתם של משיבי המדינה לקבוע עובדות בשטח במחטפים בלתי חוקיים תוך רמיסת זכויותיהם של תושבים מוגנים, ולאחר מכן לחמוק מנטילת כל אחריות לכך, כמי שהדין אינו חל עליהם.

22. העותרים יבקשו אפוא כי בית המשפט הנכבד ייתן פסק דין המורה על מחיקת העתירה, אך יעשה כן תוך שיקוף ברור של חומרת הפגיעה בזכויות העותרים, של אי החוקיות שבהוצאת הרכוש מחזקתם, ושל הפגם העמוק בהתנהלות הרשויות ממועד האירוע ואילך.

23. בפרט יתבקש בית המשפט להבהיר כי אין בסגירת תיק החקירה מחוסר ראיות כדי להכשיר את עצם נטילת הרכוש על ידי חיילים ומסירתו לאזרחים ישראלים; וכי אין בחלוף הזמן, במכירת העגלים או במותם כדי לפטור את הרשויות מאחריותן.

אשר על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש:

א. להורות על מחיקת העתירה;

ב. לקבוע כי אין במחיקת העתירה, ואין בסגירת תיק החקירה מחוסר ראיות, כדי להכשיר את הוצאת הרכוש מחזקת העותרים או את מסירתו למשיבים 4-5;

ג. להורות למשטרה למסור את העתק תיק החקירה לידי העותרים ללא דיחוי על פי בקשתם;

ד. לשקף בפסק דינו את חומרת התנהלות משיבי המדינה, את הפגיעה בזכויות העותרים, ואת הפגם שבהותרת תוצאות המעשה הבלתי חוקי על כן;

ה. להבהיר כי טענות העותרים וזכויותיהם שמורות להם במלואן בכל הליך אחר, לרבות לעניין השבה, פיצוי וכל סעד אחר;

ו. לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים, בשים לב לכך שההליך נדרש בשל מעשה בלתי חוקי של גורמי המדינה ובשל התנהלותם לאחריו.

13 ביולי 2026

רעות שאער, עו"ד

ב"כ העותרים